

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Komisja Mniejszości Narodowych i
Etnicznych
MNE.020.1.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy została upoważniona posłanka Wanda Nowicka.

Przewodnicząca Komisji
(-) Wanda Nowicka

U S T A W A

z dnia 2026 r.

o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym

Art. 1. W ustawie z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 75) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) grecką;”;
- 2) w art. 24 w ust. 1 pkt 2 po lit. b dodaje się lit. ba w brzmieniu:
„ba) jeden przedstawiciel mniejszości greckiej,”.

Art. 2. 1. Minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zawiadamia organizację mniejszości greckiej o zamiarze wystąpienia do Prezesa Rady Ministrów z wnioskiem, o którym mowa w art. 24 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, dotyczącym powołania członka Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 2 lit. ba ustawy zmienianej w art. 1.

2. Przepisy art. 24 ust. 4–7 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się odpowiednio.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

I. Potrzeba i Cel Regulacji

Celem niniejszej ustawy jest rozszerzenie katalogu mniejszości narodowych zamieszkujących terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez nadanie statusu mniejszości narodowej społeczności greckiej. Uznanie mniejszości greckiej za mniejszość narodową spowoduje objęcie jej pełnią praw przewidzianych w ustawie o mniejszościach narodowych i etnicznych. Obejmują one w szczególności prawo do zachowania i rozwoju własnej tożsamości narodowej, w tym do pielęgnowania języka, kultury i tradycji, a także możliwość używania imion i nazwisk zgodnych z tradycją językową tej społeczności, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Mniejszość grecka uzyska również prawo do nauki języka mniejszości oraz do organizowania szkolnictwa, w ramach którego język i kultura grecka mogą stanowić przedmiot nauczania. Ponadto członkowie tej mniejszości będą mogli w pełni uczestniczyć w życiu publicznym i kulturalnym, w tym zakładać i prowadzić organizacje społeczne i kulturalne reprezentujące ich interesy. Ustawa zapewni im także możliwość uzyskiwania wsparcia finansowego ze środków publicznych na działania służące zachowaniu i rozwojowi ich dziedzictwa kulturowego oraz zagwarantuje ochronę przed wszelkimi formami dyskryminacji z uwagi na przynależność narodową, zgodnie z konstytucyjną zasadą równości i zakazu dyskryminacji.

II. Stan faktyczny oraz prawny

Obecnie społeczność grecka zamieszkująca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie jest uznawana za mniejszość narodową, a w konsekwencji pozostaje pozbawiona uprawnień i korzyści wynikających z ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym. Kwestia charakteru tej społeczności oraz jej kwalifikacji w świetle ustawowych przesłanek była przedmiotem szeregu ekspertyz oceniających, czy spełnia ona warunki niezbędne do nadania statusu mniejszości narodowej.

Opinie w tym zakresie sporządzili m.in. prof. dr hab. Grzegorz Janusz, prof. dr hab. Antoni Mironowicz, dr hab. Stefan Dudra, prof. UZ, prof. dr hab. Mirosława Dymarski, Ekspert ci zgodnie potwierdzają, że współczesna społeczność grecka spełnia przesłanki określone w art. 2 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4 oraz 6 ustawy o mniejszościach, tj. jest grupą mniej liczebną od pozostałej części ludności, odróżnia się od większości społeczeństwa językiem, kulturą i tradycją, dąży do ich zachowania, posiada świadomość własnej historycznej wspólnoty oraz utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.

Zgodnie z ustawową definicją mniejszości narodowej, grupa taka musi również wykazać, że jej przodkowie zamieszkują obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat. Właśnie ta przesłanka — określona w art. 2 ust. 1 pkt 5 — była dotychczas wskazywana jako jedyna bariera uniemożliwiająca prawne uznanie mniejszości greckiej. Ekspertsi uchodzili za podzieleni w zakresie jej spełnienia, jednak dwie z trzech opinii (prof. Mironowicza oraz dr. hab. Dudry) przedstawiają szczegółowe i przekonujące argumenty potwierdzające stoletnią obecność Greków na ziemiach polskich.

Szczególnie istotne znaczenie ma analiza dr. hab. Stefana Dudry, w której badacz odtwarza ciągłość osadnictwa i działalności Greków w rejonie Zgorzelca. Pierwsze udokumentowane osiedlenie Greków w tym mieście datowane jest na rok 1916, kiedy internowano tam żołnierzy IV Korpusu Armii Greckiej wraz z ich rodzinami. Dokumenty naukowe oraz archiwalne, w tym materiały Królewsko-Pruskiej Komisji Fonograficznej, potwierdzają istnienie w tamtym okresie bogatego życia kulturalnego i społecznego społeczności greckiej. Kluczowe znaczenie ma również fakt utworzenia w 1921 r. stowarzyszenia „Griechische Vereinigung in Görlitz”, które stanowi jedno z najstarszych greckich stowarzyszeń na terenie ówczesnych Niemiec, a które rozwijało działalność kulturalną, patriotyczną oraz pomocową. Analiza wskazuje również na liczne przykłady obecności Greków na ziemiach polskich od średniowiecza, a także w XVIII, XIX oraz XX wieku. Wskazana ciągłość osadnictwa i aktywności — religijnej, społecznej, politycznej i naukowej — dowodzi trwałej więzi tożsamościowej oraz wielowiekowego wkładu społeczności greckiej w rozwój kulturalny i naukowy ziem polskich. Dr hab. Stefan Dudra jednoznacznie podkreśla, że współczesna obecność Greków w Polsce nie może być redukowana wyłącznie do migracji uchodźczej z lat 40. XX wieku, gdyż społeczność ta funkcjonowała na ziemiach polskich znacznie wcześniej i stanowi historyczną grupę o udokumentowanej, wielowiekowej tożsamości. Autor opinii wskazuje, że Grecy w Polsce zachowali ciągłość funkcjonowania i czynnie wyrażają swoją tożsamość poprzez liczne organizacje społeczno-kulturalne oraz praktyki religijne, w tym w ramach Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Wnioski te podziela również prof. dr hab. Antoni Mironowicz, który stwierdza, że zgromadzony materiał dowodowy jednoznacznie potwierdza spełnienie przesłanki zamieszkiwania przodków współczesnej społeczności greckiej na terytorium obecnej Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat.

Opinia prof. Mirosława Dymarskiego przedstawia szeroką i wielowątkową analizę historycznej oraz współczesnej obecności Greków na ziemiach polskich, wskazując, że społeczność ta posiada długą i ciągłą tradycję osadnictwa oraz kulturowej odrębności, które w pełni uzasadniają możliwość uznania jej za mniejszość narodową w świetle ustawy z 2005 roku.

Autor podkreśla, że pierwsze wzmianki o Grekach na terytorium Rzeczypospolitej sięgają roku 1382, gdy we Lwowie odnotowano działającego tam greckiego kupca. W kolejnych stuleciach obecność Greków ulegała stopniowemu wzmocnieniu, a ich migracje – zwłaszcza po upadku Konstantynopola w 1453 roku – doprowadziły do powstania licznych diaspor w największych ośrodkach miejskich, takich jak Lwów, Zamość, Poznań, Kalisz, Lublin, Mohylew, Warszawa czy Gdańsk. Grecy byli aktywni przede wszystkim w handlu winem, towarami orientalnymi i tekstyliami, tworząc cenione i stabilne grupy kupieckie, a zarazem dbając o zachowanie własnej tożsamości religijnej i kulturowej. Wybitną postacią epoki był Konstanty Korniakt ze Lwowa – kupiec, filantrop i fundator, którego działalność gospodarcza oraz wkład w życie miejskie odcisnęły trwałe ślady na historii regionu. Równocześnie w Wielkopolsce rozwijały się inne greckie ośrodki, zwłaszcza w Poznaniu i Kaliszu, gdzie Grecy zakładali własne cmentarze, miejsca kultu, prowadzili liczne przedsiębiorstwa i uczestniczyli w życiu miejskim jako rozpoznawalna grupa etniczna.

W XIX i na początku XX wieku procesy polityczne, zmiany granic i asymilacja wpływały na liczebność i widoczność Greków, jednak ich obecność nigdy nie zanikała, o czym świadczą spisy powszechność oraz relacje prasowe, np. z wizyty premiera Eleftheriosa Venizelosa w Warszawie w 1930/1931 roku, podczas której spotkał się z tamtejszą kolonią grecką. Szczególnym epizodem historycznym była obecność IV Korpusu Armii Greckiej w Görlitz/Zgorzelcu w latach 1916–1919, którego część żołnierzy osiedliła się na stałe, tworząc lokalne greckie stowarzyszenia, przedsiębiorstwa i struktury społeczne. W ten sposób ugruntowana została trwała obecność grecka na Dolnym Śląsku, niezależna od późniejszych migracji powojennych. Nowy etap historii rozpoczął się po 1948 roku, gdy wskutek greckiej wojny domowej do Polski napłynęło blisko 14 tysięcy greckich uchodźców politycznych, w tym ponad 3700 dzieci ewakuowanych z terenów objętych działaniami wojennymi. Zostali oni ulokowani głównie na Dolnym Śląsku, w tym w Zgorzelcu, gdzie funkcjonowała rozbudowana baza mieszkaniowa. Uchodźcy pierwotnie traktowali pobyt w Polsce jako tymczasowy, jednak sytuacja polityczna w Grecji – represje wobec lewicy, a następnie dyktatura „czarnych pułkowników” – uniemożliwiła powrót. Po 1974 roku powroty były możliwe, lecz obwarowane obowiązkiem składania szczegółowych zeznań dotyczących działalności politycznej, co sprawiało, że wiele osób decydowało się pozostać w Polsce, gdzie stworzyli stabilną, dobrze funkcjonującą diasporę. W kolejnych dekadach rozwijały się tu rodziny grecko-polskie, powstawały stowarzyszenia i inicjatywy kulturalne, a po roku 1989 diaspora powiększyła się o nowych migrantów z Grecji.

Współczesna społeczność grecka w Polsce aktywnie dba o swoją kulturową odrębność – prowadzi kursy języka nowogreckiego, organizuje obchody greckich świąt narodowych, kultywuje pamięć historyczną, uczestniczy w życiu religijnym i społecznym oraz rozwija działalność kulturalną. Mniejszość grecka w Polsce zrzeszona jest w licznych organizacjach społecznych, które aktywnie kultywują jej tradycje, język, historię oraz kulturę. Dane ze spisów powszechnych z lat 2002, 2011 i 2021 potwierdzają wzrost liczby osób deklarujących grecką tożsamość narodową oraz używanie języka greckiego w domu, co świadczy o trwałości i aktywności wspólnoty. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku narodowość grecką zadeklarowało 5 451 osób, a 5 339 osób wskazało, że używa w domu również języka greckiego. Największe skupiska tej społeczności znajdują się w województwie dolnośląskim, gdzie odnotowano 1 214 osób deklarujących identyfikację grecką, oraz w województwie mazowieckim – 817 osób. Kolejne co do liczebności ośrodki stanowią województwa pomorskie (485 osób), podkarpackie (404 osoby), wielkopolskie (341 osób) i śląskie (310 osób). Dane te potwierdzają, że mniejszość grecka jest obecna w Polsce w sposób trwały i geograficznie zróżnicowany, z wyraźnymi centrami osadniczymi, które pokrywają się zarówno z historycznymi miejscami osiedlenia, jak i współczesnymi kierunkami migracji.

W świetle argumentów przedstawionych przez autorów opinii możliwe jest stwierdzenie, że społeczność Greków w Polsce spełnia wszystkie wymagania formalne, historyczne i kulturowe niezbędne do uznania jej za mniejszość narodową. Tym samym jej wpisanie do ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych należy uznać za w pełni uzasadnione zarówno z perspektywy prawnej, jak i na podstawie dostępnego materiału faktograficznego.

Nadanie statusu mniejszości narodowej grekom ma na celu ochronę i zachowanie języka oraz kultury tej wspólnoty, które stanowią istotny element jej tożsamości. Działanie to wyraża szacunek wobec historii tej grupy oraz jej wkładu w życie społeczne i kulturalne Rzeczypospolitej. Uznanie społeczności greckiej za mniejszość narodową zapewni jej równy status z innymi mniejszościami działającymi w kraju, umożliwiając korzystanie z analogicznych form wsparcia i ochrony prawnej. Jednocześnie przyczyni się to do wzmocnienia znaczenia Greków i Polaków pochodzenia greckiego, umacniając ich udział w wielokulturowej strukturze państwa i sprzyjając zachowaniu ich dziedzictwa dla przyszłych pokoleń.

III. Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Proponowana nowelizacja przewiduje zmianę art. 2 ust. 2 ustawy poprzez rozszerzenie katalogu mniejszości narodowych o nowy pkt 10, odnoszący się do narodowości greckiej.

Dodanie osób pochodzenia greckiego do enumeratywnego wykazu mniejszości narodowych oznaczałoby formalne objęcie tej społeczności pełnym reżimem prawnym ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym. W praktyce zmiana ta umożliwiłaby społeczności greckiej korzystanie z wszystkich praw, instrumentów i gwarancji, które ustawa przyznaje pozostałym uznanym mniejszościom, w szczególności w zakresie ochrony

i promocji języka, kultury i tradycji, uczestnictwa w życiu publicznym, reprezentacji, edukacji, a także dostępu do mechanizmów wsparcia finansowego przewidzianych dla mniejszości narodowych. Jednocześnie na społeczność grecką zostałyby nałożone obowiązki wynikające z ustawy, w tym dotyczące współpracy z organami administracji publicznej i realizacji działań służących zachowaniu jej dziedzictwa kulturowego. Włączenie mniejszości greckiej do katalogu mniejszości narodowych stanowiłoby zatem zarówno uznanie ich historycznej obecności

i tożsamości, jak i zapewnienie im ram prawnych analogicznych do tych, którymi objęte są inne mniejszości funkcjonujące w Polsce. Poprzez włączenie mniejszości greckiej rozumie się również uzupełnienie składu Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Trzy miesięczny okres wejścia w życie ustawy pozwoli na dostosowanie rozporządzeń wykonawczych i działalności innych organów administracji publicznej.

IV. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Skutki społeczne:

- Wzmocnienie pozycji społecznej i kulturowej społeczności greckiej poprzez jej formalne uznanie jako mniejszości narodowej.
- Zwiększenie widoczności i reprezentacji Greków w życiu publicznym, w tym w konsultacjach społecznych i dialogu obywatelskim.
- Wzrost zaufania społecznego oraz poczucia bezpieczeństwa i przynależności wśród członków społeczności greckiej.
- Wzmocnienie działań na rzecz zachowania i promocji języka, kultury oraz tradycji greckiej w Polsce.

Skutki gospodarcze:

- Możliwość aplikowania przez organizacje greckie o środki publiczne przeznaczone na działalność kulturalną, edukacyjną i społeczną mniejszości narodowych.

o Pobudzenie aktywności organizacji społecznych oraz rozwój projektów kulturalnych i edukacyjnych, które mogą generować korzyści dla lokalnych społeczności.

- Potencjalne zwiększenie współpracy gospodarczej i kulturalnej z Grecją dzięki wzmocnieniu instytucjonalnej widoczności mniejszości greckiej w Polsce.

Skutki finansowe:

- Konieczność uwzględnienia w budżecie państwa środków przewidzianych na wsparcie działalności mniejszości narodowych — również w odniesieniu do społeczności greckiej.
- Możliwość korzystania przez organizacje greckie z istniejących mechanizmów dotacyjnych, co nie generuje nadzwyczajnych obciążeń finansowych, lecz rozszerza krąg uprawnionych beneficjentów.

Skutki prawne:

- Rozszerzenie katalogu mniejszości narodowych o mniejszość grecką, a tym samym objęcie jej ochroną na podstawie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.
- Zrównanie statusu społeczności greckiej ze statusem pozostałych uznanych mniejszości narodowych.
- Przyznanie tej społeczności praw wynikających z ustawy, m.in. w zakresie ochrony tożsamości kulturowej, językowej, edukacji oraz reprezentacji.

V. Źródła Finansowania

Realizacja ustawy będzie finansowana z budżetu państwa, w szczególności z części przewidzianej na wspieranie działalności mniejszości narodowych, rozwój kultury oraz inicjatywy edukacyjne. Projekt nie generuje nowych kategorii wydatków, lecz rozszerza krąg podmiotów uprawnionych do korzystania z istniejących instrumentów finansowania, dostępnych dla wszystkich mniejszości narodowych objętych ustawą.

VI. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Projekt ustawy nie przewiduje wydawania aktów wykonawczych. W związku z przyjęciem ustawy będzie istniała potrzeba dostosowania istniejących rozporządzeń w tym Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 maja 2005 r. w sprawie sposobu transliteracji imion i nazwisk osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych zapisanych w alfabecie innym niż alfabet łaciński (Dz. U. Nr 102, poz. 855), by urzeczywistnić

prawne konsekwencje wpisania mniejszości greckiej do zamkniętego katalogu mniejszości narodowych.

VII. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy pozostaje w pełnej zgodności z przepisami prawa Unii Europejskiej, w szczególności z zasadą poszanowania tożsamości kulturowej, językowej i narodowej, wynikającą z art. 22 Karty Praw Podstawowych UE. Projekt jest również zgodny z międzynarodowymi standardami ochrony praw mniejszości, w tym z postanowieniami Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych Rady Europy. Proponowana regulacja wpisuje się w europejskie standardy wspierania różnorodności kulturowej oraz ochrony praw człowieka.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)

projekt ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych

oraz o języku regionalnym

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Posłanka Wanda Nowicka

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Celem niniejszej ustawy jest rozszerzenie katalogu mniejszości narodowych zamieszkujących terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez nadanie statusu mniejszości narodowej społeczności greckiej. Uznanie mniejszości greckiej za mniejszość narodową spowoduje objęcie jej pełnią praw przewidzianych w ustawie o mniejszościach narodowych i etnicznych. Obejmują one w szczególności prawo do zachowania i rozwoju własnej tożsamości narodowej, w tym do pielęgnowania języka, kultury i tradycji, a także możliwość używania imion i nazwisk zgodnych z tradycją językową tej społeczności, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Mniejszość grecka uzyska również prawo do nauki języka mniejszości oraz do organizowania szkolnictwa, w ramach którego język i kultura grecka mogą stanowić przedmiot nauczania. Ponadto członkowie tej mniejszości będą mogli w pełni uczestniczyć w życiu publicznym i kulturalnym, w tym zakładać i prowadzić organizacje społeczne i kulturalne reprezentujące ich interesy. Ustawa zapewni im także możliwość uzyskiwania wsparcia finansowego ze środków publicznych na działania służące zachowaniu i rozwojowi ich dziedzictwa kulturowego oraz zagwarantuje ochronę przed wszelkimi formami

dyskryminacji z uwagi na przynależność narodową, zgodnie z konstytucyjną zasadą równości i zakazu dyskryminacji.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Tak

Rozważano możliwość pozostawienia obecnego stanu prawnego lub przyznania społeczności greckiej wsparcia w drodze programów rządowych o charakterze fakultatywnym. Rozwiązania te uznano jednak za niewystarczające, gdyż nie zapewniają one trwałej, ustawowej ochrony praw mniejszości narodowej, wynikającej z Konstytucji RP.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projektowana regulacja wprowadza zmianę w obowiązującym stanie prawnym poprzez rozszerzenie katalogu mniejszości narodowych uznanych na podstawie ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, polegające na objęciu społeczności greckiej statusem mniejszości narodowej w rozumieniu tej ustawy.

Spełnienie przesłanki wielopokoleniowego zakorzenienia społeczności greckiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Jedną z przesłanek uznania danej społeczności za mniejszość narodową, określoną w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, jest zamieszkiwanie przez jej przodków terytorium obecnej Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat. Przesłanka ta ma na celu potwierdzenie trwałego, wielopokoleniowego zakorzenienia danej społeczności w przestrzeni historycznej i kulturowej państwa.

W przypadku społeczności greckiej przesłanka ta znajduje szczególnie silne i jednoznaczne potwierdzenie w materiale historycznym. Kontakty grecko-polskie oraz obecność Greków na ziemiach polskich mają charakter wielowiekowy i sięgają początków państwowości polskiej. Jak wynika z opracowań historycznych, pierwszym znanym z imienia Grekiem, który osiadł na ziemiach polskich, był duchowny Anastazy z bizantyjskiego Korsunia (Chersonesu Taurydzkiego), który w 1018 r. przybył na ziemie polskie w otoczeniu księcia Bolesława Chrobrego i osiedlił się w rejonie Lednicy. Wydarzenie to stanowi jedno z najwcześniejszych udokumentowanych świadectw obecności Greków na ziemiach polskich.

W kolejnych stuleciach Grecy pojawiali się na obszarze dawnej Rzeczypospolitej jako duchowni, kupcy, uczeni i rzemieślnicy, uczestnicząc w życiu gospodarczym, religijnym i intelektualnym kraju. Szczególne nasilenie migracji greckiej nastąpiło po upadku Cesarstwa Bizantyjskiego w 1453 r., kiedy to znaczna część greckich intelektualistów i duchownych osiedlała się w różnych częściach Europy, w tym również na ziemiach polskich. Grecy

zakładali świątynie, szkoły, biblioteki oraz ośrodki handlowe, a język grecki funkcjonował w obiegu kulturowym już od czasów pierwszych Piastów.

Ciągłość obecności greckiej na ziemiach polskich była zachowana również w kolejnych epokach historycznych, w tym w okresie nowożytnym i nowoczesnym. W XX wieku szczególne znaczenie miała obecność Greków na ziemiach zachodnich i południowych Polski, m.in. w rejonie Zgorzelca, gdzie Grecy pojawili się już w czasie I wojny światowej. Następnie, w okresie międzywojennym oraz powojennym, społeczność grecka funkcjonowała w sposób zorganizowany, tworząc stowarzyszenia, instytucje kultury, środowiska artystyczne i naukowe oraz aktywnie uczestnicząc w życiu społecznym i publicznym Rzeczypospolitej Polskiej.

Wieloletnia obecność Greków w Polsce miała charakter nie tylko osadniczy, lecz również tożsamościowy. Społeczność ta, zachowując własną kulturę, język, religię i tradycję, jednocześnie współtworzyła polskie dziedzictwo kulturowe, naukowe i artystyczne. Grecy byli i są obecni w środowiskach akademickich, artystycznych oraz zawodowych, wnosząc trwałe wkład w rozwój życia kulturalnego i naukowego kraju, w tym także w szkolnictwie wyższym i instytucjach kultury.

Powyższe okoliczności jednoznacznie wskazują, że społeczność grecka spełnia ustawowy warunek wielopokoleniowego zakorzenienia na terytorium obecnej Rzeczypospolitej Polskiej, znacznie przekraczając wymagany próg stuletniej obecności. Projektowana regulacja, polegająca na uznaniu społeczności greckiej za mniejszość narodową, znajduje zatem pełne uzasadnienie w materiale historycznym oraz odpowiada zarówno literze, jak i celowi ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.

1) Różnice pomiędzy stanem prawnym dotychczasowym a projektowanym

W obowiązującym stanie prawnym społeczność grecka nie jest wymieniona w katalogu mniejszości narodowych, co skutkuje brakiem możliwości korzystania przez jej członków z pełni praw i instrumentów ochronnych przewidzianych w ustawie. Projektowana zmiana powoduje, że społeczność grecka zostanie objęta zakresem podmiotowym ustawy, a jej członkowie uzyskają dostęp do praw przysługujących mniejszościom narodowym, w szczególności w zakresie ochrony i rozwoju tożsamości narodowej, języka, kultury oraz tradycji.

2) Spójność projektowanych rozwiązań z systemem prawa

Projektowane rozwiązania pozostają spójne systemowo i terminologicznie z obowiązującymi przepisami ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym. Zmiana ma charakter punktowy i nie wymaga modyfikacji pozostałych przepisów ustawy ani innych aktów prawnych. Projekt nie wprowadza nowych definicji legalnych ani nowych instytucji prawnych, a jedynie rozszerza katalog podmiotów objętych istniejącym reżimem prawnym.

3) Zgodność z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej

Projektowana regulacja jest zgodna z Konstytucją RP, w szczególności z art. 35, który gwarantuje obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, obyczajów i kultury oraz prawo do tworzenia własnych instytucji edukacyjnych, kulturalnych i religijnych. Projekt realizuje również zasadę równości wobec prawa oraz zakaz dyskryminacji, o których mowa w art. 32 Konstytucji RP, poprzez zapewnienie równego traktowania społeczności greckiej względem innych uznanych mniejszości narodowych.

4) Zgodność z prawem międzynarodowym i prawem Unii Europejskiej

Projektowane rozwiązania są zgodne z zobowiązaniami międzynarodowymi Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z Konwencją ramową Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych. Regulacja nie narusza przepisów prawa Unii Europejskiej i nie wchodzi w zakres harmonizacji unijnej. Projekt ustawy nie wymaga przeprowadzenia procedury notyfikacyjnej przewidzianej w prawie UE.

5) Wejście w życie ustawy oraz przepisy przejściowe

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia. W ocenie wnioskodawców termin ten jest wystarczający do zapoznania się z nowymi przepisami przez podmioty zainteresowane. Termin ten umożliwi również uzupełnienie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych o przedstawiciela mniejszości greckiej.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Przewiduje się, że ustawa wywoła następujące skutki społeczne:

- 1) wzmocnienie pozycji społecznej i kulturowej społeczności greckiej poprzez jej formalne uznanie jako mniejszości narodowej;
- 2) zwiększenie widoczności i reprezentacji Greków w życiu publicznym, w tym w konsultacjach społecznych i dialogu obywatelskim;
- 3) wzrost zaufania społecznego oraz poczucia bezpieczeństwa i przynależności wśród członków społeczności greckiej;
- 4) wzmocnienie działań na rzecz zachowania i promocji języka, kultury oraz tradycji greckiej w Polsce.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Przewiduje się, że ustawa wywoła następujące skutki gospodarcze:

- 1) możliwość aplikowania przez organizacje greckie o środki publiczne przeznaczone na działalność kulturalną, edukacyjną i społeczną mniejszości narodowych. o Pobudzenie aktywności organizacji społecznych oraz rozwój projektów kulturalnych i edukacyjnych, które mogą generować korzyści dla lokalnych społeczności;
- 2) potencjalne zwiększenie współpracy gospodarczej i kulturalnej z Grecją dzięki wzmocnieniu instytucjonalnej widoczności mniejszości greckiej w Polsce.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Przewiduje się, że ustawa wywoła następujące skutki finansowe:

- 1) konieczność uwzględnienia w budżecie państwa środków przewidzianych na wsparcie działalności mniejszości narodowych — również w odniesieniu do społeczności greckiej;
- 2) możliwość korzystania przez organizacje greckie z istniejących mechanizmów dotacyjnych, co nie generuje nadzwyczajnych obciążeń finansowych, lecz rozszerza krąg uprawnionych beneficjentów.

Szacuje się, że objęcie społeczności greckiej mechanizmami wsparcia przewidzianymi dla mniejszości narodowych może skutkować zwiększeniem wydatków budżetu państwa o kwotę rzędu **800 tys. zł rocznie**, w ramach już istniejących środków przeznaczonych na realizację zadań związanych z ochroną mniejszości narodowych. Wydatki te nie wymagają tworzenia nowych rezerw budżetowych.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja ustawy będzie finansowana z budżetu państwa, w szczególności z części przewidzianej na wspieranie działalności mniejszości narodowych, rozwój kultury oraz inicjatywy edukacyjne. Projekt nie generuje nowych kategorii wydatków, lecz rozszerza krąg podmiotów uprawnionych do korzystania z istniejących instrumentów finansowania, dostępnych dla wszystkich mniejszości narodowych objętych ustawą.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

Warszawa, 11 marca 2026 r.

BEOS-WPEiM-530/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.59.9.2026

Data wpływu 12. III. 2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej
komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach
narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (przedstawiciel
wnioskodawcy: poseł Wanda Nowicka)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W projekcie przewidziano zmianę ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym¹ (dalej: u.m.n.; art. 1 projektu). Nowelizacja zakłada rozszerzenie katalogu mniejszości narodowych o mniejszość grecką (dodawany pkt 2a w art. 2 ust. 2 u.m.n.), a tym samym przyznanie tej mniejszości praw regulowanych na podstawie u.m.n.

W nowelizacji przewidziano ponadto rozszerzenie składu Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych (dalej: Komisja Wspólna) o jednego przedstawiciela mniejszości greckiej (dodawana lit. ba w art. 24 ust. 1 pkt 2 u.m.n.).

W projekcie zawarto również przepis przejściowy związany z rozszerzeniem składu Komisji Wspólnej (art. 2 projektu).

Proponowana ustawa miałaby wejść w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje zagadnień stanowiących przedmiot projektu ustawy.

¹ Dz. U. z 2026 r. poz. 75.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzje

Przedmiot komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Konrad Kuszel

ekspert ds. legislacji

w Biurze Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 11 marca 2026 r.

BEOS-WPEiM-531/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.59.10.2026

Data wpływu 12. III. 26

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Wanda Nowicka) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

W projekcie przewidziano zmianę ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym¹ (dalej: u.m.n.; art. 1 projektu). Nowelizacja zakłada rozszerzenie katalogu mniejszości narodowych o mniejszość grecką (dodawany pkt 2a w art. 2 ust. 2 u.m.n.), a tym samym przyznanie tej mniejszości praw regulowanych na podstawie u.m.n.

W nowelizacji przewidziano ponadto rozszerzenie składu Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych (dalej: Komisja Wspólna) o jednego przedstawiciela mniejszości greckiej (dodawana lit. ba w art. 24 ust. 1 pkt 2 u.m.n.).

W projekcie zawarto również przepis przejściowy związany z rozszerzeniem składu Komisji Wspólnej (art. 2 projektu).

Proponowana ustawa miałaby wejść w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

¹Dz. U. z 2026 r. poz. 75.

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Konrad Kuszal

ekspert ds. legislacji

w Biurze Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/